

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29

Fylke: Nord-Trøndelag

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Gyndal

Emne: Julenissen

Bygdelag:

Oppskr. av: Anton Strugstad

Gard:

(adresse): Sleinkjer

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Her ble julenissen først kjend gjennom julekort, julehefter, bøker og forretningsreklamer. Før 1900 var jeg ikke julenissen oppskriftet i hjemmene på landsbygda. Men julegavene ble nok på en mystisk måte lurt under juletreet og så het det at julenissen hadde vært der med gavene.

Etter århundreskiftet når det var julefest for skolebarna i skole- eller begynde julenissen og bropp. Nissen delte da ut gaver til alle barna (på disse fester godter). Det var da en av de større guttene som var nisse. Det måtte være en som ikke var generel, men var litt pratson.

Utstyret var kanskje med hvitt skjegg og rød loppelse. Klærne forøvrig ble skaffet litene for anledningen og kuffta var som regel stor og sid.

Har ikke hørt at noen laga masker til nissen. Den ble kjøpt

i butikken hvor det foran hver jule
var godt utvalgt.

Julebukke med julemaske
har en ikke hørt om her.

De siste 50 år har julenissen
også opptrådt i hjemmene og da særlig
i byen (Skinkjer). Jeg har selv i de
siste årene 2 ganger feiret jule-
bukke i Skinkjer og der var det
karn tilstede. Det var en jente
i 12 årsalderen som gikk og kledte
seg om til julenisse. Utstyret var
maske med hvitt skjegg, rød
topplue, rød kofte og sidbukse.
Alle gavene var lagt i en sekk
som nissen bar på ryggen. Han
fikk sette seg på en stol. Når barna
hadde samlet seg borte ved sekken
spurde nissen en for en om
de hadde vært snille siste året.
Alle sa ja, og da bynte han å
grave i sekken og sa at da må
jeg finne en gave til deg.
Da alle hadde fått gave bad han
alle leve vel og han skulde se
inn neste jule dersom alle barna
hadde vært snille.

Julenissen kommer ikke
til alle hjemmene på landsbygda.
Der det er barn som en vet
synes det er stor stas med nisse
kammer han nok innom. Der
det ikke er barn har en
gaveutdeling likevel. Gavene er da
lagt under julebukke.